

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat Işıkhan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili

8/13363 sayılı yazılı soru önergeme süresi içinde cevap verilmediği için önergemi yeniliyorum.

İşsizlik sigortası uygulamaları kamuoyunda ciddi tartışmalara ve eleştirilere neden olmaktadır. Bu eleştirilerin temelinde, işsizlik sigortasından yararlanma koşullarının ağır olması ve ödenen işsizlik ödemesi miktarının düşüklüğü yatmaktadır.

Nitekim işsizlik sigortasından ödenek alabilmek için, kişinin işten atılmış olması, son üç yıl içinde en az 600 gün prim ödemiş olması, son dört ay içinde kesintisiz çalışmış olması ve işsiz kalma tarihinden itibaren 30 gün içinde başvuruda bulunması gerekmektedir. Bu kurallar kapsamında örneğin kendi isteğiyle işten ayrılanlar işsizlik ödemesinden yararlanamamaktadır.

Diğer taraftan, son üç yıllık süredeki prim ödeme gün sayısına bağlı olarak 6 ay, 8 ay veya en fazla 10 ay süreyle işsizlik ödeneğinden yararlanılabilmektedir. Bu çerçevede, uzun süredir çalışmakta olsa dahi işten atılan bir kişi, yeniden iş bulamadığı takdirde en fazla 10 ay için ödenek alabilmekte, daha sonraki dönemde ise açlığa mahkûm edilmektedir.

Bir diğer sorun, işsizlik ödeneği tutarının "aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde seksenini geçemez" şeklindeki hüküm gereği çok düşük düzeyde kalmasıdır. Nitekim 2024 yılında işsizlik ödeneği 7.940 TL ile 15.880 TL arasında değişmektedir.

Ayrıca, işsizlik primleri gelir düzeyine bakılmaksızın herkesten aynı oranda kesilmekte, bu kapsamda ücreti yüksek olanlar yüksek, düşük olanlar ise düşük miktarda prim ödemektedir. Ancak işsizlik ödemesi, ücretlerden yapılan kesintiler dikkate alınmadan herkese eşit miktarda ve en fazla 15.880 TL olarak yapılmaktadır.

Diğer taraftan, bu konular Onuncu Kalkınma Planı'nda ve Ulusal İstihdam Stratejisi'nde "İşsizlik sigortasından yararlanma koşullarının esnetilmesi ve yararlanma sürelerinin artırılması" ifadeleri ile yer almasına rağmen bugüne kadar bir gelişme olmamıştır.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- "İşsizlik sigortasından yararlanma koşullarının esnetilmesi ve yararlanma sürelerinin artırılması" ifadeleri AKP iktidarları döneminde hazırlanan resmi dokümanlarda yer almasına rağmen bu alanda bir düzenleme yapılmamasının sebebi nedir?
- 2- İşsizlik sigortasından yararlanma koşullarının esnetilmesi ve kolaylaştırılması konusunda Bakanlığınızca yürütülmekte olan bir çalışma var mıdır? Varsa hangi aşamadadır ve nasıl bir düzenleme öngörülmektedir?
- 2- İşsizlik ödeneği miktarının belirlenme yöntemini değiştirmeyi ve miktarını artırmayı düşünüyor musunuz?
- 3- Halen en fazla 10 ay olan işsizlik ödeneği ödeme süresinin, ödenen primle doğru orantılı olarak uzatılması yönünde bir çalışmanız var mıdır?
- 4- Yüksek ücret alanlardan yüksek, düşük ücret alanlardan düşük miktarda işsizlik primi kesildiği halde, herkese aynı miktarda işsizlik maaşı bağlanıyor olmasının ciddi bir haksızlık ve eşitsizlik doğurduğunu düşünmüyor musunuz? Bu haksızlığı gidermeye yönelik olarak yürüttüğünüz bir çalışma var mıdır?